

Lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 53-55, art. 302) cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 4:

alineatul (1) se completează cu punctul 11³⁾ cu următorul cuprins:

„11³⁾ părțile – în cazul confirmării tranzacției de către instanța de judecată în cadrul unui proces de mediere care a avut loc în afara procesului civil.”.

alineatul (7) se completează cu litera a¹⁾ cu următorul cuprins:

„a¹⁾ părțile – în cazul investiției cu formulă executorie de către notar, în condițiile stabilite de lege, a tranzacției încheiate între persoane juridice în cadrul unui proces de mediere care a avut loc în afara procesului civil”;

2. Articolul 7 se completează cu:

punctul 7¹⁾ care va avea următorul conținut:

„7¹⁾ finalizării procesului de mediere prin tranzacție asupra tuturor pretențiilor sau cu împăcarea parțială a părților asupra pretențiilor patrimoniale, în cuantumul și condițiile prevăzute de art. 39 din Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere;”.

Art. II. – La articolul 10 alineatul (2) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38-39, art. 280) cu modificările ulterioare:

în partea introductivă, după cuvintele „executorii judecătorești” se completează cu cuvântul „mediatorii”;

la litera a), după cuvintele „, al executorilor judecătorești” se completează cu cuvintele „, al mediatorilor”, iar după cuvintele „, de executor judecătoresc” se completează cu cuvintele „, de mediator”.

Art. III. - Codul familiei nr. 1316-XIV din 26 octombrie 2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47-48, art. 210) cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. Articolul 7 alineatul (2):

după cuvintele „anumite cazuri” se completează cu cuvintele „de mediatorii”;

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) În orice conflict sau litigiu de drept care apare în relațiile familiale, care creează sau ar putea crea un pericol pentru creșterea și dezvoltarea normală a

copilului sau care lezează sau afectează interesele lui legale, autoritatea tutelară recomandă membrilor familiei aflați în litigiu soluționarea acestuia în cadrul unui proces de mediere.”;

2. Articolul 29 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:
„(4¹) Soții pot include în contractul matrimonial clauza de mediere”.

3. Articolul 60 alineatul (4) se completează cu propoziția: „Autoritatea tutelară poate recomanda părinților să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.”;

4. Articolul 64 alineatul (2) se completează cu propoziția: „Părinții pot, din inițiativă proprie sau la recomandarea autorității tutelare, să se adreseze unui mediator pentru medierea litigiului.”.

Art. IV. - Codul civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661) cu modificările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:

1. La articolul 274:

alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) părțile au inițiat un proces de mediere, în condițiile Legii cu privire la mediere.”

se completează cu alineatul. (4) cu următorul cuprins:

„(4) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. f), curgerea termenului de prescripție extinctivă continuă de la data încetării medierii conform prevederilor Legii cu privire la mediere.”

2. La articolul 1331 alineatul (1) se completează cu următoarea propoziție:

„Tranzacția poate prevedea concesi sau renunțări reciproce la drepturi ori transferul unor drepturi de la o parte la cealaltă, chiar dacă aceste drepturi derivă din raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părți.”.

3. La articolul 1333 alineatul (2), va avea următorul cuprins:

„(2) Tranzacția este susceptibilă de executare silită în condițiile Legii nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere și Codului de procedură civilă.”

4. Articolul 1334 alineatul (1) se completează cu propoziția: „În lipsa unor stipulații contrare, nu pot fi declarate nule clauzele tranzacției luate în parte.”

5. Articolul 1335 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Anularea tranzacției care este fondată pe un titlu lovit de nulitate relativă poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzacției nu cunoștea cauza de nulitate.”.

Art. V- Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 159, art. 582) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 11, alineatul (1) litera a) după cuvintele „de activitatea în calitate de” se completează cu cuvintele „mediator sau”;

2. Articolul 54 alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

”d) aceasta a fost parte a unui proces de mediere în care avocatul a avut calitatea de mediator.”

Art. VI. – La articolul 21, alin. (1) din Legea nr. 1453 din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, Nr. 154-157, art Nr. 1209), cu modificările ulterioare, cuvintele „și de creație” se substituie cu cuvintele „, de creație și de mediere,”

Art. VII. – Legea nr. 1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18-19, art. 57) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, după cuvântul „avocaților” se completează cu cuvântul „, mediatorilor”.

2. La articolul 3 noțiunea „angajator”, după cuvintele „certificatului de înregistrare,” se completează cu cuvintele „a atestatului de mediator,”.

3. La articolul 24, după cuvintele „, executorii judecătorești” se completează cu cuvântul „, mediatorii”, iar după cuvintele „, de executor judecătoresc” se completează cu cuvintele „, de mediator”.

4. Anexa nr. 1:

la punctul 2 litera f), după cuvintele „, executori judecătorești” se completează cu cuvântul „, mediatorii”;

la punctul 3, după cuvintele „, executorii judecătorești” se completează cu cuvântul „, mediatorii”.

5. La anexa nr. 2 punctul 2, după cuvintele „, executorii judecătorești” se completează cu cuvântul „, mediatorii”, iar după cuvântul „licență” se completează cu cuvintele „sau atestat”.

Art. VIII – Legea nr.102-XV din 13 martie 2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 70–72, art. 312), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2, noțiunea „*selectare și plasare a forței de muncă în țară și/sau peste hotare*”, cuvântul „medierii” se substituie cu cuvântul „intermedierii” în ambele cazuri.

2. La articolele 10¹ alineatul (4) și (5), articolul 16 litera a), articolul 17 alineatul (1), (3) litera b) și (5) cuvântul „mediere” se substituie cu cuvântul „intermediere” la cazul gramatical corespunzător.

Art. IX. - Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122 din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251, art. 699) cu ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:

1. Articolul 52 alineatul (1) se completează cu punctul 27) cu următorul cuprins:

”27) informează bănuitul, învinuitul, inculpatul, victima, partea vătămată despre posibilitatea recurgerii la mediere în temeiul art. 219 alin. (9) și art. 276 alin. (7).”.

2. Articolul 57, alineatul (2) se completează cu punctul 14¹) cu următorul cuprins:

„14¹) informează bănuitul, învinuitul, inculpatul, victima, partea vătămată, partea civilă despre posibilitatea recurgerii la mediere în temeiul art. 219 alin. (9) și art. 276 alin. (7);”.

3. Articolul 58 alineatul (3) se completează cu punctul 12) cu următorul cuprins:

„12) să apeleze la un mediator, în condițiile legii.”

4. Articolul 60 alineatul (1) se completează cu punctul 12¹) cu următorul cuprins:

„12¹) să apeleze la un mediator, în condițiile legii;”.

5. Articolul 62 alineatul (1) se completează cu punctul 18¹) cu următorul cuprins:

„18¹) să apeleze la un mediator, în condițiile legii;”.

6. Articolul 64 alineatul (2) se completează cu punctul 21¹) cu următorul cuprins:

„21¹) să apeleze la un mediator, în condițiile legii;”

7. Articolul 66 alineatul (2) se completează cu punctul 29¹) cu următorul cuprins:

”29¹) să apeleze la un mediator, în condițiile legii”.

8. Articolul 68, alineatul (1) se completează cu punctul 15¹) cu următorul cuprins:

„15¹) să participe la procesul de mediere, la solicitarea persoanei pe care o apără”.

9. Articolul 219 alineatul (9) se completează cu cuvintele „sau de a se recurge la mediere pentru soluționarea litigiului civil”.

10. La articolul 220 alineatul (2) după cuvintele „Normele procedurii civile” se completează cu cuvintele „și normele procesului de mediere a litigiilor civile”.

11. La art. 276:

alineatul (7) se completează cu textul „Condițiile de acordare a medierii garantate de stat sînt stabilite de Guvern.”

se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins :

„(8) Procesul de mediere nu substituie și nu suspendă procesul penal. Faptul participării la mediere nu poate servi ca dovadă a recunoașterii vinovăției. Nesemnarea unei tranzacții de împăcare nu poate prejudicia situația părților.”

12. La articolul 344¹ :

la alineatul (1) după cuvintele „din prezentul cod,” se completează cu cuvintele „și în cazul depunerii acțiunii civile”.

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Mediatorul purcede imediat la efectuarea procedurii de mediere conform prevederilor Legii cu privire la mediere. La încetarea medierii, mediatorul întocmește și semnează un proces-verbal în care consemnează temeiul încetării procesului de mediere, care se înmânează părților și se prezintă instanței de judecată. Dacă părțile s-au împăcat, mediatorul întocmește tranzacția, care se semnează de către părți și se prezintă instanței de judecată în procedura căreia se află cauza penală, împreună cu procesul-verbal privind încetarea medierii.”

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Organul de urmărire penală, procurorul sau instanța judecătorească, în procedura căreia se află cauza penală, pînă la începerea procesului de mediere, trebuie să informeze mediatorul despre elementele semnificative ale cazului și să pună la dispoziția acestuia materialele necesare, fără a prejudicia desfășurarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.”

Art. X. – Articolul 352 din **Codul muncii** al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159-162, art. 648) cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (4) cu următoarea redacție:

”În cazul în care părțile interesate nu reușesc să soluționez litigiului individual de muncă sau conflictul colectiv de muncă prin intermediul organelor de jurisdicție a muncii, acestea se pot adresa la un mediator, conform Legii nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere.”

Art. XI. - Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 -XV din 30 mai 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130-134, art. 415) cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 9 după cuvintele „conduce dezbaterile judiciare „se completează cu cuvintele „, contribuie la împăcarea părților”.

2. La articolul 60 alineatul (5) cuvintele „nu va admite tranzacția între părți” se substituie cu cuvintele „nu va confirma tranzacția”.

3. La articolul 81, după cuvintele după cuvintele „de a o recunoaște,” se completează cu cuvintele „de a recurge la mediere”.

4. Articolul 89 alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) încetării procesului în legătură cu confirmarea tranzacției încheiate în procesul de mediere.”.

5. Articolul 97 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Dacă după depunerea cererii de chemare în judecată, părțile au recurs la mediere și s-au împăcat parțial, taxa de stat se reduce proporțional valorii pretenției soluționate prin tranzacție.”

6. Articolul 133 litera b) după cuvântul „notarii,” se completează cu cuvântul „, mediatorii”.

7. La articolul 170 alineatul (1) litera a) după cuvintele „pe calea extrajudiciară” se completează cu cuvintele „inclusiv prin mediere,”.

8. Articolul 183 alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:
„e) evaluarea oportunităților de soluționare a litigiului prin mediere.”

9. La articolul 185 alineatul (1), litera d) va avea următorul cuprins:

„d) explică părților dreptul de a recurge la mediere, le informează despre esența, avantajele și efectele medierii sau le propune să participe la o ședință de informare cu privire la soluționarea litigiilor prin mediere;”.

10. Articolul 191 alineatul (1) litera b) va avea următorul cuprins:

„b) cererea ambelor părți de a amâna ședința de judecată pentru inițierea medierii.”.

11. La articolul 202 după cuvintele „pe cale arbitrală” se completează cu cuvintele „sau prin intermediul medierii”.

12. La articolul 212 alineatul (2) ultima propoziție va avea următorul cuprins:
„În acest scop, instanța acordă părților, la cerere, un termen pentru inițierea

procesului de mediere și informarea cu privire la esența, avantajele și efectele medierii.”.

13. Articolul 260, alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) inițierii medierii, în condițiile prevăzute de Legea cu privire la mediere.”

14. Articolul 262 se completează în final cu litera f), cu următorul cuprins:

„f) pe perioada desfășurării medierii – în cazurile prevăzute de art. 260 lit. f)”

15. La articolul 267 litera a) după cuvintele „pe cale extrajudiciară” se completează cu cuvintele „inclusiv prin mediere”.

16. La articolul 270 alineatul (2) cuvântul „dezbatere” se substituie cu cuvântul „deliberare”.

17. La articolul 481:

alineatul (3) se completează cu sintagma „, sau să soluționeze litigiul prin mediere. ”.

18. Denumirea Titlului V, după cuvintele „a hotărîrilor arbitrale” se completează cu cuvintele „și de confirmare a tranzacției”.

19. Se completează cu Capitolul XLV, cu următorul cuprins:

„Capitolul XLV. Procedura de confirmare a tranzacției încheiate în scopul prevenirii unui proces civil și de eliberare a titlului de executare silită a acesteia

Articolul 487. Competența de examinare a cererii

(1) Cererea privind confirmarea tranzacției, prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă și eliberarea titlului de executare silită se depune în scris de către persoana interesată, la instanța judecătorească de la domiciliul sau sediul pârîtului

(2) Tranzacțiile încheiate în litigiile civile și comerciale cu element de extraneitate pot fi confirmate în condițiile prezentului Capitol, dacă examinarea litigiului soluționat prin tranzacție este de competența instanțelor judecătorești ale Republicii Moldova și executarea tranzacției în tot sau în parte urmează a fi efectuată pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 488. Conținutul cererii privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă și eliberarea titlului de executare silită

(1) În cererea privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă și eliberarea titlului de executare silită se indică:

- a) instanța căreia îi este adresată cererea;
- b) numele, prenumele mediatorului, care a mediat litigiul;

c) numele sau denumirea părților procesului de mediere, domiciliul sau sediul lor, numărul de telefon, numărul de fax, poșta electronică și alte date de contact;

d) data încheierii tranzacției;

e) solicitarea părții interesate de a se confirma tranzacția și de a i se elibera titlu de executare silită a tranzacției;

f) datele de contact ale părții interesate.

(2) La cererea privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă și eliberarea titlului de executare silită se anexează:

a) tranzacția în original;

b) convenția de mediere, dacă o astfel de convenție a fost încheiată;

c) copia procesului-verbal privind încetarea procesului de mediere.

(3) Dacă cererea a fost depusă cu încălcarea condițiilor menționate în prezentul articol, atunci ei nu i se dă curs, în conformitate cu art. 171.

Articolul 489. Examinarea cererii privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă

(1) Cererea privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă se examinează în regim de urgență, în 15 zile lucrătoare de la data depunerii acesteia, fără citarea părților.

(2) Dacă instanța consideră necesar, convoacă părțile interesate pentru audieri, înștiințându-le despre data, ora și locul ședinței, fără a încheierea procesului-verbal.

(3) Tranzacția nu poate fi confirmată dacă:

a) are ca obiect drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune liber prin tranzacție;

b) încalcă normele imperative ale legii, ordinea publică și bunele moravuri;

c) este contrară interesului superior al copilului minor;

d) încalcă drepturile unor terțe persoane neantrenate în proces.

e) consimțământul cel puțin al uneia dintre părți a fost viciat;

c) tranzacția a fost încheiată drept urmare a procesului de mediere care a derulat cu încălcarea gravă a principiilor stabilite de Legea nr. 137 din 3 iulie 2015 cu privire la mediere.

Articolul 490. Soluționarea cererii privind confirmarea tranzacției prin care părțile previn un proces ce poate să înceapă

(1) În cazul admiterii cererii, judecătorul emite o încheiere privind confirmarea tranzacției, în care se indică:

a) numărul dosarului și data eliberării încheierii;

b) instanța, numele judecătorului care a emis încheierea;

c) numele sau denumirea părților care au încheiat tranzacția, domiciliul sau sediul, datele lor bancare;

d) numele sau denumirea părții care a solicitat confirmarea tranzacției;

e) constatările și concluziile instanței privind admiterea sau respingerea cererii.

f) caracterul executoriu al încheierii rămase definitive;

g) termenul și modul de contestare a încheierii.

(2) Concomitent cu emiterea încheierii prevăzute la alin. (1) judecătorul emite și titlul executoriu, susceptibil de executare silită.

(3) Dacă se refuză confirmarea tranzacției, instanța judecătorească pronunță o încheiere motivată, pasibilă de recurs. ”

Art. XII. – Articolul 11 din **Codul de executare** al Republicii Moldova nr. 443 din 24 decembrie 2004 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214-220, art. 704) cu modificările și completările ulterioare, se modifică și completează după cum urmează:

la lit. f) cuvintele „ale arbitrajelor internaționale” se substituie cu cuvintele „hotărârile arbitrale străine”;

se completează cu litera k¹), cu următorul cuprins:

„k¹) hotărârea arbitrală prin care se aprobă tranzacția”.

Art. XIII. - Legea cu privire la arbitraj nr. 23-XVI din 22 februarie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 88-89, art. 314), se modifică după cum urmează:

1. Se completează cu art. 23¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 23¹.** Suspendarea procedurii arbitrale

Instituția arbitrală este obligată să suspende procedura arbitrală în cazul inițierii medierii cu privire la același litigiu pe termenul desfășurării medierii, în condițiile Legii cu privire la mediere.”

1. Articolul 28 se completează cu alin. (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Dacă, în timpul procedurii arbitrale, părțile au încheiat o tranzacție, la solicitarea acestora procedura arbitrală încetează. Tranzacția se aprobă prin hotărâre arbitrală.”.

Art. XIV. - Legea nr. 24-XVI din 22 februarie 2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 88–89, art. 316), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

1. Se completează cu art. 23¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 23¹.** Obligația tribunalului arbitral de a suspenda procedura arbitrală

Tribunalul arbitral este obligat să suspende procedura arbitrală în cazul inițierii medierii cu privire la același litigiu pe termenul desfășurării medierii, în condițiile Legii cu privire la mediere.”

2. La articolul 30 alin. (1), cuvintele „fixează această înțelegere în forma unei hotărâri arbitrale” se substituie cu „aprobă această tranzacție printr-o hotărâre arbitrală”.

Art. XV. - Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 3–6, art. 15), cu modificările ulterioare, se completează cu art. 455¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 455¹. Tranzacția**

(1) În cauzele contravenționale, instanța de judecată, pînă la punerea pe rol a cauzei, în termen de cel mult 3 zile de la data repartizării cauzei, la solicitarea părților, adoptă o încheiere prin care dispune suspendarea cauzei contravenționale și inițierea procedurii medierii, în condițiile Legii cu privire la mediere.

(2) La încetarea medierii, mediatorul întocmește și semnează un proces-verbal în care va consemna temeiul încetării procesului de mediere, care se înmînează părților și se prezintă instanței de judecată. Dacă părțile au încheiat o tranzacție, aceasta se prezintă instanței de judecată în procedura căreia se află cauza contravențională și constituie temei pentru înlăturarea răspunderii contravenționale sau încetarea procesului contravențional, în conformitate cu prevederile art. 26 și art. 29.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI